

AVTALEFESTET PENSJON I PRIVAT SEKTOR

EISS - 12. Juni 2015

Svein Aartun Bye

Privat AFP og Sluttvederlag

HVA ER PRIVAT AFP?

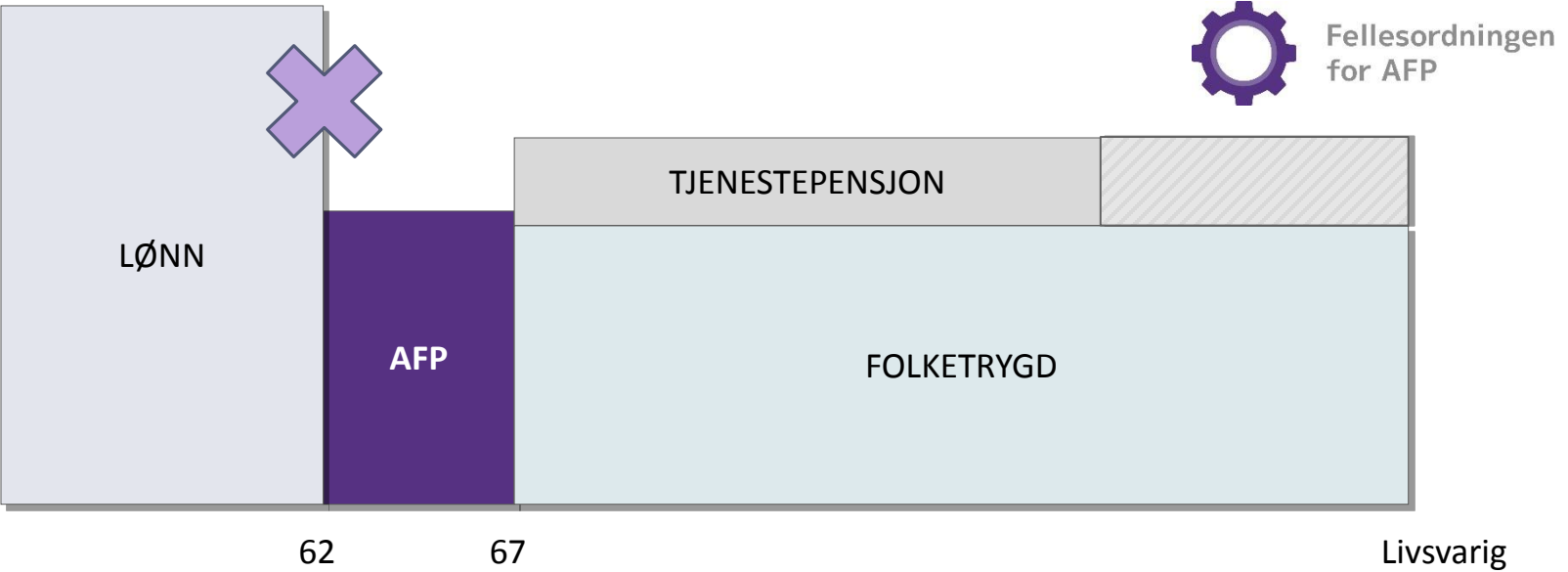
Fellesordningen
for AFP

AVTALEFESTET PENSJON

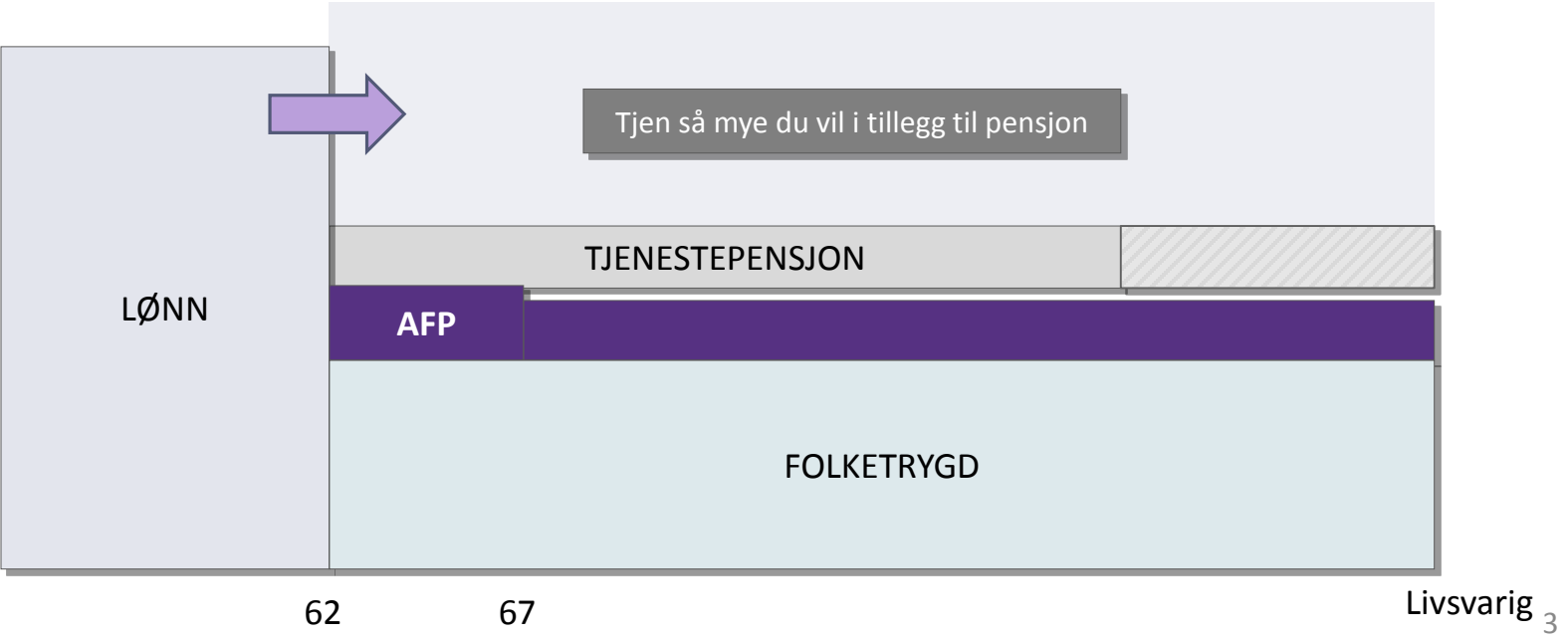
- Livsvarig påslag til alderspensjon fra Folketrygden (privat sektor)
- Ikke krav om at man slutter i arbeid (privat sektor)
- Flexibelt uttakstidspunkt fra 62 år

- Kollektiv, rettighetene knyttet til selskap og ansettelsesforhold, ikke individet
- Tariffavtale ligger til grunn for ordningen

Før pensjonsreformen

Etter pensjonsreformen

FELLESORDNINGEN FOR AFP

PARTENE I ARBEIDSLIVETS EGEN PENSJONSORDNING

Fellesordningen
for AFP

Trepartsamarbeid mellom
staten, arbeidsgiver- og
arbeidstakerorganisasjoner

BEDRIFTENS TILSLUTNING

Fellesordningen
for AFP

HVA SKAL TIL FOR Å VÆRE MED?

- Tariffavtale - direkte med forbund eller gjennom arbeidsgiverforening
- Omfang: Avtalen gjelder som hovedregel for hele bedriften

OBS: Alle avdelinger er ikke nødvendigvis omfattet av avtalen. Dette kan få betydning ved jobbskifte innenfor virksomheten (f.eks. geografisk adskilt)

- Ordningene omfatter i utgangspunktet alle ansatte uavhengig av stilling, stillingsprosent, organisasjonstilknytning

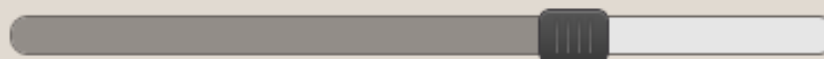
PREMIE

Fellesordningen
for AFP

PREMIEKALKULATOR

Årslønn ansatt:

450000

Kr.

Gjennomsnittelig grunnbeløp:
87328

Beregningsgrunnlag:
362672

Premiesats:
2,4%

Du må betale:

Årspremie:

8705,-

Kvartalspremie:

2176,-

Premiegrunnlaget er ansattes lønn (13-61 år) mellom 1 og 7,1 G.

År	Premiesats
2011	1,4%
2012	1,75%
2013	2,0%
2014	2,2%
2015	2,4%

BUFFER-FONDET

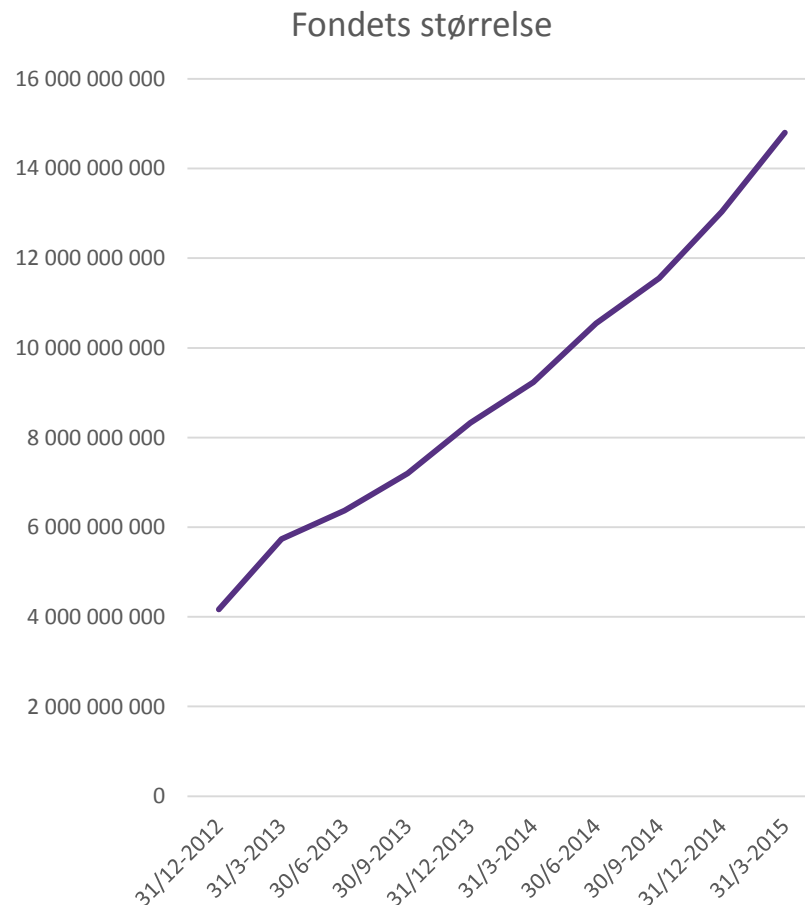

Fellesordningen
for AFP

- Bufferfond for fremtidige forpliktelser
- Dekker ca. 50% av forpliktelsene

«Pensjonsfondet skal, sammen med arbeidsgivernes erkjente plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalenes eventuelle opphør, gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av arbeidsgivernes forventede framtidige forpliktelser»

AFP-tilskottsloven §21

SØKNADSPROSESSEN

Fellesordningen
for AFP

- MÅ samtidig ta ut pensjon fra Folketrygden
- Folketrygden kan graderes, det kan ikke AFP
- Ved elektronisk søknad sammen med Folketrygden – ett kryss
- NB! Ved papirsøknad – Kreves eget skjema til AFP

SØKNADSPROESSEN

Fellesordningen
for AFP

SØKNADSPROSEDYRE

1

2

3

4

5

6

I NAVs Din pensjon kan du søke om alderspensjon og AFP samtidig.

AFP

ALDERSPENSJON

Søknaden om AFP sendes automatisk videre til Fellesordningen. NAV behandler søknaden om alderspensjon.

Fellesordningen sender arbeidsgiverskjema til arbeidsgiveren. Arbeidsgiveren sender ferdig utfyllt skjema tilbake.

Når vi har mottatt skjema fra din arbeidsgiver behandler vi søknaden din.

Vi sender beskjed til både deg og arbeidsgiver om vår avgjørelse. Søknaden sendes deretter til NAV for endelig avgjørelse

Dersom du har fått innvilget AFP beregner NAV hvor stor pensjonen blir. Det er også NAV som utbetaler AFP.

VILKÅR

Fellesordningen
for AFP

TO TIDSPUNKTER MED ULIKE VILKÅR

Fellesordningen
for AFP

De siste årene før 62-årsdagen

- IKKE REPARERBAR

På uttakstidspunktet for AFP og de tre siste årene før dette

- REPARERBAR

NB: Uttakstidspunktet kan sammenfalle med 62-årsdagen, men behøver ikke gjøre det. Derfor er det viktig å holde disse tidspunktene adskilt.

62 ÅR – ANSIENNITETSVILKÅR

Fellesordningen
for AFP

ARBEIDSTAKER MÅ VÆRE OMFATTET AV FELLESDORDNINGEN
I MINST 7 AV DE SISTE 9 ÅRENE

Overgangsregler for årskullene:

1944-1951: 3 av siste 5 år

1952: 4 av siste 6 år

1953: 5 av siste 7 år

1954: 6 av siste 8 år

1955 →: 7 av siste 9 år

NB: Ansiennitetskravet kan ikke oppfylles etter 62 år

62 ÅR – ANSIENNITETSVILKÅR

Fellesordningen
for AFP

VILKÅR FOR Å BYGGE ANSIENNITET I ÅRENE FØR 62-ÅRSDAGEN

Hovedarbeidsforhold i AFP-bedrift(er)

Ansatt og reell arbeidstaker i minst 20% stilling

Høyere inntekt fra AFP-bedrifter enn øvrige inntekter

62 ÅR – YTELSER SISTE 3 ÅR

Fellesordningen
for AFP

YTELSER UTEN MOTSVARENDE ARBEIDSPLIKT

- **Du vil ikke ha rett til AFP dersom du mottar pensjon, ventelønn eller annen ytelse uten motsvarende arbeidsplikt i aldersspennet 59 til 62 år, når den årlige ytelsen overstiger 1,5 G.**

UNNTAK:

- Generell seniorpolitikk som understøtter arbeidslinjen (krever godkjenning)
- Erstatning p.g.a. urettmessig oppsigelse m.v.
- Lønn i oppsigelsestid etter arbeidsgivers oppsigelse

62 ÅR – UFØRETRYGD

Fellesordningen
for AFP

Dersom du har mottatt uføretrygd fra NAV (hel eller delvis) **etter at du har fylt 62 år**, kan du ikke få AFP

LØSNING: Må si fra seg uføretrygd før 62-årsdagen

TO TIDSPUNKTER MED ULIKE VILKÅR

Fellesordningen
for AFP

De siste årene før 62-årsdagen

- Ansiennitet
- Krav til lønn
- Ytelser siste 3 år før 62

• IKKE REPARERBAR

På uttakstidspunktet for AFP og de tre siste årene før dette

• REPARERBAR

NB: Uttakstidspunktet kan sammenfalle med 62-årsdagen, men behøver ikke gjøre det. Derfor er det viktig å holde disse tidspunktene adskilt.

PÅ UTTAKSTIDSPUNKTET

Fellesordningen
for AFP

FOLKETRYGDEN, ANDRE AFP-ORDNINGER OG INNTEKT

Må innfri garantipensjonsnivået i Folketrygden

Kan ikke ha mottatt AFP fra andre ordninger (offentlig/gammel AFP)*

Må ha en månedsinntekt som omregnet til årslønn tilsvarer 1G,
og en årsinntekt siste inntektsår på over 1G

*ikke reparerbar

PÅ UTTAKSTIDSPUNKTET

Fellesordningen
for AFP

ANSATT OG REELL ARBEIDSTAKER

- Du må ved uttak, og de tre foregående år, ha jobbet sammenhengende i minst 20 % stilling i tilsluttet bedrift.

UNNTAK:

- Kan ha 26 uker «uten jobb» i 3 års perioden, forutsatt at det ikke er i slutten eller begynnelsen av perioden
- Utvides med ytterligere 26 uker ved mottatt sykepenger, arbeidsavklaringspenger e.l. (kreves ikke at arbeidet gjenopptas)
- Konkurs eller oppsigelse pga virksomhetens forhold, da regnes oppsigelsestiden med

OPPSUMMERING:

Fellesordningen
for AFP

TO TIDSPUNKTER MED ULIKE VILKÅR

De siste årene før 62-årsdagen

- Ansiennitet
- Krav til lønn
- Ytelser siste 3 år før 62

• IKKE REPARERBAR

På uttakstidspunktet for AFP og de tre siste årene før dette

- AFP og Folketrygden
- Lønn over 1G
- Ansatt og reell arbeidstaker

• REPARERBAR

NB: Uttakstidspunktet kan sammenfalle med 62-årsdagen, men behøver ikke gjøre det. Derfor er det viktig å holde disse tidspunktene adskilt.

MEN VI MÅ HUSKE TALLENE...

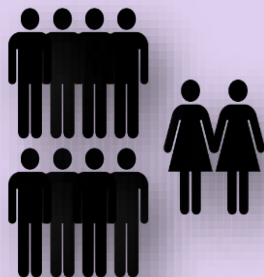

Fellesordningen
for AFP

STATUS 31.12.2014

10.527 innvilget
5,64 % avslag

38.900 mottakere

721.189 ansatte

13.540 tilknyttede bedrifter

Beregning av AFP

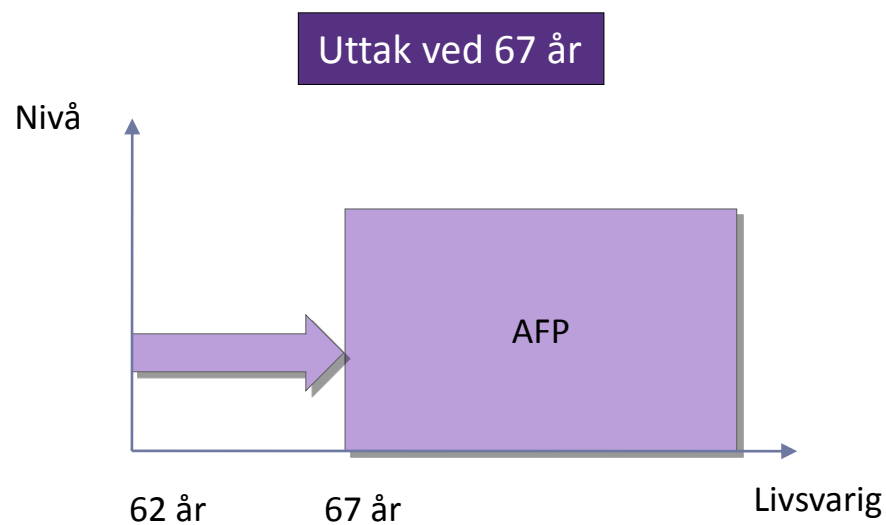
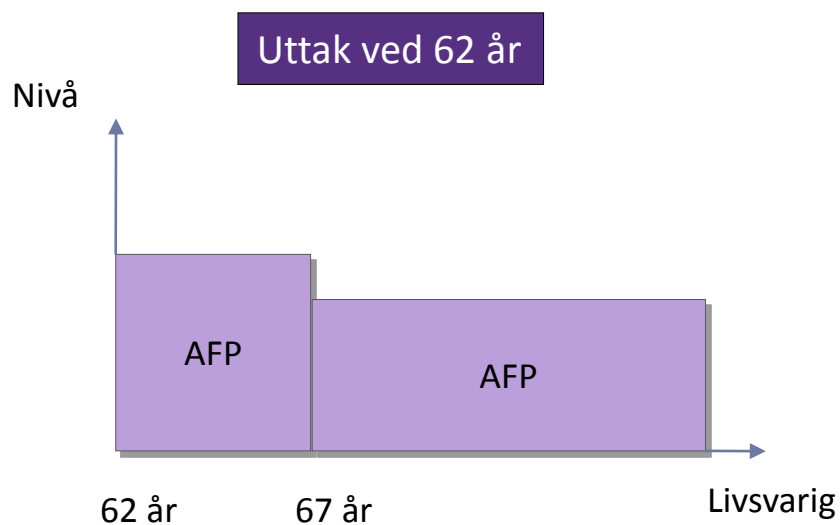

NØYTRALT UTTAK

Fellesordningen
for AFP

...betyr at totalsummen du får utbetalt i pensjon blir den samme, uavhengig av om du tar ut AFP når du er 62 eller 70 år, hvis du lever gjennomsnittlig lenge.

Skyver pengene foran deg til det tidspunkt du vil ta ut AFP

HVORDAN BEREGNES AFP?

Fellesordningen
for AFP

Lønn: 350.000 kr

0,314 % av årlig inntekt (opptil 7,1G) = 1.099
1.099 x antall år i arbeid (f.eks. 40) = 43.960

- ✓ Grunnlag: år registrert med pensjonsgivende inntekt i Folketrygden til og med 61 år
- ✓ Levealderjusteres på lik linje med alderspensjon
- ✓ Kompensasjonstillegg for kullene 1944 til 1962

Gjennomsnittlig AFP-utbetaling i
2014:

66.227 (NAV)

Utgjør

+20-25%

i tillegg til alderspensjon fra
Folketrygden

MEN HVA LØNNER SEG...

Fellesordningen for AFP

79.000 personer mellom 62 og 67 år mottar nå alderspensjon. Fem ganger så mange som for fire år siden velger å kombinere arbeid og pensjon.

Jobber fullt og tar ut pensjon

KARRIERE
FRØYDIS BRAATHEN

Ole Christian Lien, seksjonsleder i Nav er bekymret for at ikke alle forstår de økonomiske konsekvensene av å kombinere jobb og alderspensjon.

Tom Andre Brubak (62) driver eget firma og er stadig på farten for å følge opp kunder. Han jobber fullt, men siden vår har han i tillegg til lønn mottatt alderspensjon.
- Jeg har det jeg trenger av materielle ting. Men jeg tenkte som så at jeg ikke godt kunne ta ut alderspensjon når jeg har mulighet til det, sier Brubak.

Startet for fire år siden

Det er han ikke alene om. 79.000 personer mellom 62 og 67 år mottar nå alderspensjon, viser nye tall fra Nav. Det betyr at én av tre (83 prosent) i denne aldersgruppen er alderspensjonister. For fire år siden gjaldt det bare én av ti (seks prosent).
Økningen skjedd etter at pensjonsreformen for fire år siden gjorde det mulig for 62-åringene å starte uttak av alderspensjon fra folketrygden og samtidig ta ut lønn og Avtalefestet pensjon (AFP). Seks av ti alderspensjonister under 67 år er nå samtidig registrert i arbeid.
Ole Christian Lien i Nav er bekymret for at ikke alle kjenner til konsekvensene av å ta ut fullt opp så tidlig.
- Det er selvfølgelig et valg hver

Fakta

Bør du vente med å ta ut pensjon?

- Generelt lønner det seg å stå i arbeid. Da opprettholder du lønnsinntekten, og du fortsetter å tjene opp pensjon.
- Den årlige pensjonen blir høyere jo lenger du venter med å ta ut pengene. Pensjonsbeholdningen du har tjent opp skal da fordeles på færre forventede leveår.
- Ta ut alderspensjon fra folketrygden og AFP dersom du har det. Vent med å ta ut tjenestepensjon.

Hvis du vurderer å ta ut tidlig pensjon før du slutter i arbeid, bør du tenke over dette:

- Har du høy lønn, kan det hende du må betale toppskatt på pensjonen. Særlig gjelder det dersom samlet årlig inntekt overstiger inntegns punktet for toppskatt (627.400 kroner i 2014).
- Det samme gjelder dersom du har en høy formue. Sparer du pensjonen, kan du risikere å måtte betale formuesskatt.
- Faktorer som taler for å ta ut pensjon tidlig: Dårlig helse, stor gjeld med høy rente, egenandeler på syletjem.

Kilde: Statistisk Nær

Tom Andre Brubak har agentur på maskiner som er brukt i blant annet forskning, og reiser ofte rundt til kunder som trenger service. - Etter hvert må jeg finne noen som vil ta over, men foreløpig blir jeg å være på farten, sier Brubak. FOTO: INGAR STORFJELL

enkelt å gjøre, men jeg er redd en del vil bli skuffet over pensjonsutbetalingene når de slutter å jobbe. En undersøkelse vi gjennomførte i 2013 viste at fire av ti undervurderer konsekvensen av å ta ut alderspensjon tidlig. De trodde ikke pensjonen ville redusere like mye som den faktisk gjør, sier Lien.

Følgte Knut Dyrre Haug, pensjonsøkonom i Storebrand, vil pensjonen bli redusert med rundt seks prosent for hvert år du frem-

skylder pensjonsuttaket.
- Å ta ut pensjon fra 62 istedenfor 67, vil altså gi deg omtrent 30 prosent lavere årlig pensjon hvert år. Resten av livet, sier Dyrre Haug.
- Vært hovedrådgiver for å få en best mulig pensjon er å stå i arbeid så lenge du kan. Og vent med å ta ut pensjon til du slutter å jobbe, sier Dyrre Haug.

Toppskatt på pensjonen
Tom Andre Brubak har ikke tenkt å sløse bort pensjonspengene han får utbetalt. Hver måned sparer han dem på en konto til han skal slutte å jobbe. Da han valgte å ta ut pensjon, hadde han imidlertid ikke tatt med i beregningen at han må betale toppskatt, fordi han både mottar full lønn og pensjon.
- Det er så klart en strek i regningen, som jeg ikke hadde tenkt på. Likevel angret jeg ikke. Man vet jo ikke hvor lenge man lever, og jeg sparer alle pensjonspengene, sier Brubak.

Ole Christian Lien sier at toppskatt er en av fallgruene ved å ta ut pensjon før man slutter å jobbe.
- Personer med høy lønn eller formue bør også være varsomme med tidlig uttak. Øverstiger lønnen din grensen for toppskatt, må du betale toppskatt på pensjonen som utbetales. Dersom du sparer pensjonen, kan du også risikere å måtte betale formuesskatt, sier Lien.

Kvinner generelt bør også tenke seg om før de tar ut tidlig pensjon, fordi de har en høyere forventet levealder enn menn.
Selv om det i hovedsak er best å vente med å ta ut pensjon, kan noen få grupper tjene på å ta ut tidlig pensjon.
- Det gjelder blant andre de som har grunn til å tro at de kommer til å leve betraktelig kortere enn gjennomsnittlig forventet levealder. Har du mye gjeld med høy rente, lønner det seg også å ta ut pensjon tidlig for å nedbetale lånet, sier Lien.

► **Kvinner generelt bør tenke seg om før de tar ut tidlig pensjon, fordi de har en høyere forventet levealder enn menn.**

Ole Christian Lien, seksjonsleder i Nav

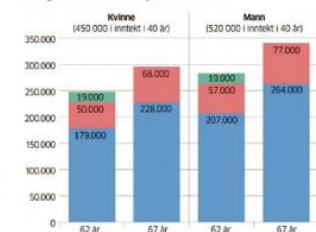
Årlig alderspensjon

Beregningseksempler som viser hva årlig alderspensjon blir ved uttak fra 62 år eller fra 67 år for en mann eller kvinne som har hatt g.s.n. inntekt i 40 år. Eksempel gjelder en kvinne og en mann som tar ut pensjon enten ved 62 år i 2014 eller ved 67 år i 2019.

I følge 588 var gjennomsnittslønnen i helskolevitaliser 450.000 for kvinner og 524.400 for menn i 2013. I eksemplet er årlig inntekt for menn avrundet til 520.000 kroner.

► Blå søyler er alderspensjon fra folketrygden.
► Røde og grønne søyler viser verdien for personer som jobber i en privat virksomhet med AFP-avtale som kan få AFP på toppen av alderspensjonen.

I AFP-ordningen i privat sektor utbetales det et tidsbegrenset tillegg fra du er 62 til 66 år (grønn søyle). Tillegg faller altså bort ved 67 år.
Beregnet er beregnet i 2014-kroner, og det vises beløp før skatt. Tjenestepensjon fra arbeidsgiver kommer i tillegg.
Ordningene varierer her svært mye fra bedrift til bedrift.

Vil nyte pengene mens de kan

FRØYDIS BRAATHEN

Flest menn og lavt utdannede velger å kombinere arbeid med tidlig alderspensjon.

Det viser en undersøkelse Nav gjennomførte blant personer i denne aldersgruppen i fjor. Det er derimot ingen sammenheng mellom inntektsnivå og tidlig pensjonsuttak, men personer med gjeld har i større grad enn andre valgt tidlig pensjon.

Undersøkelsen viser dessuten at ønsket om å nyte pensjonen mens helsen er god, er den viktigste grunnen til at personer i aldersgruppen 62-66 år har valgt å ta ut alderspensjon, selv om de fortsetter i jobb.
Blant de spurte oppgir ni av ti denne begrunnelsen. I tillegg svarer åtte av ti at de

har valgt tidlig pensjon for å kunne disponere pengene selv.
Svært få tror dessuten det er økonomisk lønnsomt for dem å ta ut tidlig pensjon, og nesten like mange svarer at de vil spare pengene.
- Undersøkelsen viser at mange verdsetter valgfriheten som følger med å ta ut pensjonen her og nå, fremfor å la den stå, sier Ole Christian Lien.

Overraskende
Han synes det er litt overraskende at såpass mange mener det er fornuftig å ta ut tidlig pensjon.
- Dette regnestykket avhenger av faktorer som man ikke kjenner til nå, som egen levetid og reneutvikling.
Basert på dagens retningslinjer er det imidlertid kun et fåtall som faktisk har grunn til å forvente at tidlig uttak vil lønne seg, sier Lien.

PENSJONSSTATUS 62-66 ÅR

Fellesordningen
for AFP

Befolkningen i aldersgruppen 62–66 år i desember 2014
fordelt etter pensjonsstatus og kjønn. Prosent

Pensjon	Andel av befolkningen		
	Kvinner	Menn	Totalt
Offentlig AFP	11,5	5,9	8,7
Gammel privat AFP	1,1	2,0	1,5
Gjenlevendepensjon	3,5	0,3	1,8
Uførepensjon (eventuelt kombinert med alderspensjon)	36,7	25,0	30,8
Bare alderspensjon	8,5	24,6	16,6
Alderspensjon og ny AFP	5,6	17,1	11,4
Ingen pensjon	33,1	25,3	29,2
Sum	100	100	100

Summen av andelene i tabellen kan avvike fra 100 som følge av avrunding

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

ERFARINGER MED NY AFP

Fellesordningen
for AFP

E24 FØRST MED ØKONOMINYHETENE SPB LOGG INN MENY

Annonse

Klikk her for å lære mer om Statoil på 3 minutter.

Nye Nav-tall: - Seniorene har aldri stått lenger i jobb

Norske seniorer jobber i snitt 1,9 år lengre enn ved årtusensskiftet. En femtedel av oss jobber selv etter fylte 67 år.

VI JOBBER LENGRE: Nye tall viser at stadig flere nordmenn står i arbeid etter fylte 67 år. Bildet er et illustrasjonsfoto. FOTO: FRANK MAY/NTB SCANPIX

ERFARINGER MED NY AFP

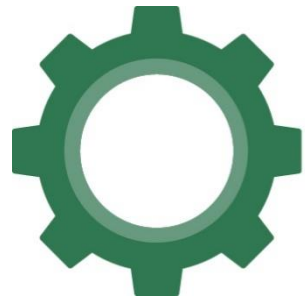
Fellesordningen
for AFP

EFFEKTER

- ✓ Bedre incentiver til fortsatt å stå i arbeid etter uttak av AFP, ved at det ikke lenger prøves mot arbeidsinntekt
- ✓ 3 av 4 som tar ut AFP forsetter å jobbe, helt eller delvis, ved uttak
- ✓ 60% av AFP mottakere i alderen 62-70 er fortsatt i arbeid (sept 2014)

ERFARINGER

- ✓ Ca. 6% avslag
- ✓ Den vanligste avslagsgrunnen er manglende ansiennitet.

Sluttvederlagsordningen

HVA ER SLUTTVEDERLAG?

ET VIKTIG TILSKUDD I EN VANSKELIG TID

- Økonomisk tilskudd til arbeidstakere i alderen 50 – 66 år som;
 - Blir sagt opp uten at oppsigelsen skyldes eget forhold, eller
 - Når arbeidsforholdet opphører som følge av uførhet eller kronisk sykdom
- Skattefri engangsutbetaling
- Tariffavtale ligger til grunn for ordningen

Nettsider

- www.afp.no – AFP i privat sektor
- www.sluttvederlag.no – Sluttvederlagsordningen
- www.nav.no/Pensjon – Alderspensjon og annet. Beregning av AFP og AP
- www.norskpensjon.no – Generelt om pensjon.

Kontakt

- afp@afpslv.no – Spørsmål om vilkår AFP
- slv@afpslv.no – Spørsmål om vilkår sluttvederlag
- bedrift@afpslv.no – Spørsmål om tilslutning og premie

Telefonnumre

- Fellesordningen for AFP: 22 98 98 00
- NAV Pensjon: 55 55 33 34